

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 17.

V Ljubljani, v soboto 29. aprila 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 9—12 ure dop. in od 2—4 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Po ljubljanskih bitkah.

V trenutku, ko pišemo te vrstice, gromé zadnji topovi na ljubljanskem volišču. Najbolj so veseli fjakarski konji, da bo boja konec. Neusmiljeno jim je pel ves teden po plečih bič gospodarjev, okinčanih z mestno dvobojnico, in trudne noge si žele pokoja. Dà, konec je volilnega boja za jedno leto, ako ne bode upravno sodišče že poprej dopovedalo očetom volilnih komisij, ki so šteli glasove pri zaprtih durih, da so kršili veljavne avstrijske zakone, kateri dovoljujejo javnost skrutinija in onemogočujejo vsako nepravilnost.

Z izidom sedanjih volitev je vladajoča liberalna stranka jako zadovoljna. Nove stolice v mestni zbornici so sicer drage, a držé trdno. „Živio, klerikalci so padli!“, tako se glasi te dni po Ljubljani z isto samozavestjo, kakor se je glasilo po katoliškem shodu, da liberalcev ni več. A liberalci so še, in veliko jih je še v Ljubljani, toda tudi njim veljajo besede: Danes meni, jutri tebi!

Pod vladno liberalno gospodarskih načel se tedaj čuti ljubljansko prebivalstvo po večini srečno in vladi teh načel bo radovoljno prinašalo največje denarne žrtve, dokler nova bremena ne upognejo potrpežljivih hrbtov. Potem bode glasov, da kontrole in opozije treba, nekoliko več. Da bi le ne bilo prepozno!

Mi si želimo slovenske opozicije v občinskem svetu. Povedali smo že, zakaj. Nič se ne sramujemo povedati tudi, da smo nekoliko upali na zmago naših kandidatov v tretjem razredu. Ko se je pa približal dan volitve, nam je upanje upadlo, ne zato, ker smo videli delovati magistratni aparat z vso silo, ampak prvič zato, ker smo opazili otrpnjenost somišljenikov, ki si z nami sicer opozicije žele, pa so podobni človeku, ki bi rad še malo pospel, ker je predolgo spal,

drugič pa zato, ker so socialni demokrati skupno z liberalci lovili naše nezavedne volilce in v grozoviti zmedenosti pojmov bili najhujši nasprotniki krščansko-socialnih kandidatov ter najgorečnejši agitatorji vladajoče antisocialne klike. Volilni boj je kazal, da je verska ideja najmočnejša, bodisi z ozirom na ljubezen ali na sovraštvo do vere, in da uprav sovraštvo do oznanovalecev vere žrtvuje svoje socialne pojme še celo tisti, ki na shodih vpijejo, da je vera privatna stvar, kakor tudi narodnjaki podreajo narodnostna čutila liberalnemu molohu in radi postajajo kozmopoliti, samo da morejo ostati liberalci. Ta pojav nas prav nič ne veseli, ker vemo, da v Slovencih boj za vladno protikrščanske vere in morale pomeni naskok na življenje slovenskega naroda. Boj bo dolg in hud, a konec le jeden — uničenje našega naroda. Ker se bode temu nepotrebnemu boju pridružil še pri sedanjih razmerah potreben boj, da se napravi pot za dobro gospodarstvo v občinskem svetu glavnega slovenskega mesta, pride konec tem preje.

In vendar bi tudi poslednjega boja prav za prav ne bilo treba. Ali bi ne mogli obe slovenski stranki skupaj gospodariti na korist mesta in naroda? Zakaj se liberalna stranka tako boji kontrolovanja in sodelovanja od druge strani? Zakaj prezira v svoji samopašnosti stranko, s katero bi jo imelo vezati mnogo vezij in ki ni tako majhna in ničvredna, da bi morala sedeti samo zadej na sori? Čemu se norčuje iz nje s tem, da velikodušno hoče odpreti le jednemu njenemu zastopniku, kanoniku Sušniku, vrata mestne dvorane, ko bi ji glede na število in moči morala radovoljno odstopiti tretjino mandatov? Prevzetnost gre pred padcem!

Ker bode odslej ponižana in v interesih oškodovana stranka združene slovenske mestne opozicije pričela in dosledno nadaljevala boj za

svoja načela zunaj mestne posvetovalnice, bode pač s tem koristila prebivalstvu, ker bode včasih preprečila nespametne sklepe v mestni upravi in lahkomišno zadolžitev mesta, a še več bi lahko koristila delujoč v upravi sami, ako bi se ne iskal pri njej le jeden sam „paradešimelj“, in še ta naj bi plesal po piščalki kluba, da ga ne posade pred rotovž. Res bi koristilo pametnemu razvoju mesta, ako bi se delalo vzajemno. Prihranili bi se na ta način tudi tisočaki, katere stane volilna borba Slovence, in naj se isti že vzamejo iz tega žepa, ali pa iz one blagajnice. Ako bi med slovenskima strankama vladalo vsaj nekoliko sporazumljenja, bi tudi Nemec nikdar ne imel poguma, siliti v mestno hišo, kakor sili sedaj ozirajoč se na šibkost te ali one stranke pri volilnem boju.

Ker se ni nadejati, da bi slovenska liberalna stranka sama po sebi prišla do teh treznih nazorov glede sodelovanja pri oskrbovanju občinskega premoženja z drugo slovensko stranko, neizprosno bodo še pokali topovi po shodih in časnikih, in bobneli bodo okoli gluhega županskega stola toliko časa, da se bode moral dovoliti vstop v mestno dvorano tudi združeni slovenski opoziciji, katere bode po sedanjem porazu še-le prav preštela in organizovala svojo vojsko. Ako tako hoče župan Hribar s svojimi svetniki — pa bodi! Opozicija pojde vsekako na delo!

Nekaj o konsumnih društvih.

„Edinost“ z dne 25. aprila je prinesla kot članek dopis rodoljuba, s katerim se mi popolnoma strinjamo, ker so tu misli kakor bi bile posnete iz člankov „Slov. Lista“. Članek je važen zlasti zavoljo tega, ker objavljenje v „Edinosti“ dokazuje, da so istih nazorov primorski politiki. Glasi se: „Na Kranjskem se je

„Stari bog še živi!“

„Stari bog še živi!“ je vskliknil dr. Tavčar na Cojzovem grabnu, ko je zmagal in še celo največ glasov dobil — Bolčev Pepe. Jaz bi bil pa rad videl „starega boga“, ki še živi, dasiravno so ga bili iz kluba bogov ven vrgli, in sem šel v gostilno k „Škerjancu“. Tu je sedel, pil, „farizejce šimfal“ in cigare delil. Te radodarnosti ga pa ni naučil novi bog dr. Tavčar, ko je dejal na volišču: „Le plačaj Turk, ker smo zate delali!“ Bil je Pepe že prej radodaren. Po Ljubljani je že znana njegova obljuba: „Rad dam najlepšega konja iz štale, če zmagam“.

Pepe in konj sta prav za prav dva, pa se imata rada, kot bi bila le jeden želodec. Zato Pepe nosi v žepu žemljo, da jo ob času najhujše lakote dobi „najlepši konj“. Tako je bilo tudi danes. „Kaj bi stradal, ko sem zmagal!“ reče Pepe, odviije iz papirja žemljo in jo nese konju. Jaz sem pa papir, katerega je Pepe proč vrgel, spoštljivo pobral, kakor so „Narodovci“ Pepeta pobrali, in, šmenta! zadel sem terno. Nikar pa ne mislite, da je bil na tem papirju „novega boga“ spisani govor, katerega bo „stari bog“ imel v prihodnji občinski seji, ampak bilo je vse kaj več, bil je kos „Slov. Naroda“ z dne 4. junija 1897 in na njem tiskan — životopis „starega boga“.

Imeniten je ta životopis! Še celo novi bog in vsi podbogovi bi izgubili nekoliko luči, ako bi se bil izgubil. Glasi se od besede do besede tako-le:

„Gospod Josip Turk ml. je nas in gotovo tudi naše čitatelje razveselil z naslednjim popravkom: „V smislu § 19. tiskovnega zakona izvoliti sprejeti sledeči popravek: Ni res, da jaz nisem več mestni odbornik, — res je pa, da se bode to vprašanje še le rešilo v višjih instancah, na katere se bodem pritožil proti sklepu mestnega zbora, in še le potem se bode izvedelo, ali sem še mestni odbornik ali ne več. Ni res, da sem le redkokrat zahajal k sejam, — res je pa, da sem bil jeden najmarljivejših obiskovalcev sej, kar vedo dobro oni mestni odborniki, ki imajo sedež zraven mene. Ni res, da sem zadnji čas izostal od štirih sej zaporedoma, ne da bi se opravičil, res je pa, da sem izostanje iz teh sej v tajni seji opravičil s tem, da sem bil na konjskih kupčijah odsoten in s tem, da nisem bil k tem sejam pravilno povabljen.“ — Priobčili smo ta „popravek“ zgolj iz dobrosrčnosti, zakaj po zakonu bi ga bili prav lahko vrgli v koš. A rekli smo si, naj ima g. Jos. Turk ml. to nedolžno veselje, pustimo mu upanje, da pride še kdaj na mesto obč. svetnika, saj imamo tudi mi upanje, da se to več ne zgodi. Pristavljamo samo, da vlada v vseh krogih velika zadovoljnost, da je obč. svet gosp. Turka posadil — pred vrata“.

Ko je bil konj „nafutran“ je pa stari bog dal še za en „štefan“, ker je zmagal, in beseda je prinesla besedo. Kar jo prisopiha notri postrešček s tistim notesom, katerega je bil nekemu Tavčarjevemu „smrkovcu“ uropal na volišču. To je bil halo, ko smo brali ta politični notes! Nekoliko notic iz njega za pokušnjo.

Elija Predovič: „Ma, kaj boste vi, mi imamo denar!“ — Krakovec: „Takrat ga pa niste imeli, ko ste prvo svinjo v Ljubljano prignali!“ — Dolslej je vedno pel Škrjanec o „Hribarjevi prevzetnosti“, odslej bo pa to pela Škrjanka, kadar bo dobre volje, ker bo Škrjanec v mestnem svetu — govoril. — „Kakor ene kamelije, svoj cvet razširjajoče, taki so ti naši kandidatje“. Govor agitatorja očeta Barage na trnovskem shodu. „Najlepša kamelija je dr. Škrnicelj, ki ima trojni cvet in trojni duh. Če se ta kamelija postavi v to malo Tostijevo mero, bi jo jaz lahko vzel za „mušter“, in še po sobah bo dišalo, koder bom malal“. — „Kaj bi storil kak častnik, ako bi se za njim priklatil kak rokovnjač, in bi ga na cesti opsoval?“ („Slovenski Narod“ z dne 7. septembra 1897) „V luknjo bi ga poslal, odkoder se je priklatil.“ — Ko je postrešček slišal te besede, je pograbil zopet notes in z njim zbežal skozi vrata. In „špasov“ je bilo konec, ker stari bog je rekel: „Mi grema!“

vnel hud gospodarski boj, ki zasluži vse pozornosti, osobito ker bi utegnil imeti trajnih posledic. Konsumna in jednaka gospodarska društva rasejo na vseh krajih kar iz tal, kakor gobe po dežju. Tem društvom so seveda nasprotni mali trgovci, kar je naravno, ker jim delajo veliko konkurenco. Med konsumnimi društvi in temi trgovci se bje boj, v katerem utegnejo podleči poslednji. Ta gospodarski boj je važen, ker kaže, da tudi v nas trka socialno vprašanje na vrata, da si je dovolj ljudij, ki so mislili, da smo mi zavarovani pred tem vprašanjem kakor s kakim kitajskim zidom. Le prehitro se je pokazalo baš nasprotno. Slovenski narod je siromašen narod, temu se ne more oporekati. Kmečki stan propada, a industrije nimamo. Dohodki so vedno manjši, a izdatki se večajo čimbolj. Ali je torej kako čudo, ako je narod počel misliti na sredstva, kako bi si olajšal stanje?

Konsumnim društvom je namen, dobivati blago iz prve roke in ga brez dobička oddajati konsumentom ali odjemalcem. V tem je za odjemalca velikanski razloček med trgovci in konsumnimi društvi. Trговец mora imeti dobička na razprodaji blaga, sicer se ne more vzdržati. Da pa ima kaj dobička, mora svoje blago prodajati toliko dražje. Konsumna društva pa ne iščejo dobička, ker niso nikako zasebno špekulativno podjetje, ampak last vseh zadrušnikov. Vsled tega lahko prodajajo blago svojim zadrušnikom mnogo ceneje. To pa je velika dobrota, osobito, ker se prosto ljudstvo mora težko boriti za svoj kruh in mora gledati na vsaki krajcar, da ga čim bolje obrne. Take gospodarske organizacije torej niso škodljive, pač pa — posebno ako so dobro urejene — lahko mnogo koristijo. Ako se čutijo pri tem oškodovani posamezniki, to vender ne more priti v poštev, kadar gre za naprave, ki so splošno koristne. Danes živimo v dobi svobodne konkurence. Nikdo ne more trditi, da na kmetih marsikakšen tuj, nemški, italijanski ali celo židovski trговец prav neusmiljeno odira ubogo ljudstvo. On se bogati od kmečkih žuljev in vrhu tega še prezira ljudstvo, ki mu pomaga do blagostanja. Ali ni umestno v takem slučaju, da si isto samo pomaga s tem, da si ustanavlja svoja konsumna društva? In takih trgovcev imamo dovolj na Slovenskem.

Sicer pa, ne glede na to, ima ljudstvo popolnoma pravo, da si pomaga samo in ni obvezano vprašati nikogar, da li mu je to po godu ali ne. V nasprotnem slučaju tudi nobeden kmečki oderuh ne vpraša po tem.

Pa tudi oni imajo prav, ki trde, da naj se taka društva ne bi ustanavljala lahkomišljeno. Gledati se mora vedno na to, da li nastane konsumentom kaka korist z ustanovo društva ali ne. Nikoli naj bi se ne ustanavljala jednaka društva vsled osebnega ali političnega sovraštva in proti trgovcem, ki so naši in — poštenu. S takim gospodarskim bojem uničujemo konečno sami sebe, ljudstvu pa bi ne bilo mnogo pomagano.

Na Kranjskem se bje ta najnovejši boj med klerikalno (recte: krščansko-socialno!) in narodno stranko. „Liberalci“ očitajo „klerikalcem“, da hočejo s konsumnimi društvi uničiti male trgovce na deželi. „Narodovci“ bi bili te dni skoro rekli, da se v desetih ali dvajsetih letih podre svet, ako se bo nadaljevalo z ustanavljanjem konsumnih društev. No, tako hudo pa vender ne bo!

Sicer pa si je narodna stranka tega boja sama kriva. Njo tepe sedaj bič, katerega si je spletla sama. Pred kakimi par leti je izjavilo nje glasilo, da narodna stranka še ni imela časa, da bi sestavila svoj gospodarski program. Ali se morete še čuditi potem, ako se je ljudstvo naveličalo čakati, kdaj boste vi imeli časa, da mu pomorete na gospodarskem polju? Ljudstvo ni hotelo in ni moglo več čakati, ker je tare beda in se je oklenilo od vas toli obsovaljenih „klerikalcev“ in kršč. socialistov, ki so se res s hvalevredno marljivostjo poprijeli tega dela. Le-ti so si vzeli „časa“ in žanjejo za to toliko vspehov.

Moje menenje je to: Ako hočemo za ljudstvo kaj storiti, ga moramo gospodarski okrepiti. Naj že to stori Peter ali Pavel, glavna stvar je,

da ljudstvu kaj koristi. Sčasoma se že odstranijo nedostatki in zlorabe in ljudstvo bo umelo ločiti med dobrim in slabim. Kar je dobrega, to ostane, in kar je slabega, propade.

Tako je bilo in tako bo v takih stvareh. Ljudstvo pa se v tem vender le uči osamosvojati se. Samozavest se mu utrja in z gospodarskimi organizacijami si gradi tudi svoje gospodarsko blagostanje“.

Rodoljub.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 24. aprila. (Malim obrtnikom v prevdarek.) Z zanimanjem smo pričakovali šesti dan malega travna, ko se je imel v stolnem mestu Ljubljani vršiti shod zastopnikov trgovskega in obrtniškega stanu. Od shoda smo mali obrtniki pričakovali, da se na njem tudi v našo korist kaj dobrega ukrene. Kdor trpi, a si naravnost sam pomagati ne more, z veseljem posluša sosedo, ko govori o zboljšanju razmer, osobito, ako sta si v poklicu sorodna. Po programu smo sodili ter po govorih o domembi, kako naj se trgovskemu in obrtnemu stanu odpomore, da to pot plemenito misleči možje gotovo ukrenejo ne le to, kar bi bilo v posameznika lastno korist, ampak da se ukrene tako, kakor je potrebno v občini blagor imenovanih in njima sorodnih stanov.

Prešel je dan in razšel se shod, kateri je bil tako na debelo po časopisju oznanjan in od katerega smo mnogo dobrega pričakovali. A potrti vidimo, da smo se bolj nego kdaj prej varali. Upali smo, da se na shodu snidejo možje plemenitih načel, katerim sta mar povzdiga in blagor trgovine in obrtnije sploh, a razvilo se je le načelo: Brezobziren boj za blagor kapitalistov!

V posameznih krajih naše dežele je nastal v trgovini preobrat, ker so se tu in tam osnovala na podlagi obstoječih zakonov zadružna in konsumna društva. Kmet, mali obrtnik in navadni delavec v malih mestih in na deželi žive v pomilovanja vrednih odnošajih. Kmet mora, kar ima prodati, trgovcu dati v slepo ceno; mali obrtnik in navadni delavec pa imata vedno manj zaslužka, a jedilno in manufakturno blago, katero morata kupovati za svoje potrebe, ima, osobito pri štacunarju na deželi, tako visoke cene, da je strah. Pri nižjih slojih so denarne razmere do skrajnosti žalostne. Vpraša se torej: Kdo pa je zakrivil, da so se tudi nižji stanovci vzbudili iz gospodarskega spanja in so se jeli organizovati, da so si osnovali posojilnice, zadrage in delavska konsumna društva? Delodajalci naj bi svoje delavce bolje plačevali, trgovci pa kmetove produkte, in prodajali naj bi, česar potrebuje kmet in delavec, z malim dobičkom. Ne sme se brez usmiljenja dreti kupujoče ljudstvo, kakor se tu in tam godi, le da si trговец in veliki obrtnik gromadita premoženje na kup. Zmernosti naj bi se bili držali, pa bi jim ne bilo treba shajati se k posvetovanju, kaj bi ukrenili, da bi zatrli društva, katera si je ustanovilo ljudstvo, zavedajoče se, da ima do življenja enake pravice, kot bogati trgovci, ljudstvo, katero je le hotelo z zakonitimi društvi postaviti nenasitosti jez!

Ljudstvo si tedaj ustanavlja koristna društva gospodarskega pomena, da v teh društvih po poštenu ceni dobiva za trdo prisluženi denar za zmerno ceno pošteno robo. A glej! Kako bi gmotno zatrli sobrata, zato ste se zbrali trgovci. Slabo logiko ste rabili pri razmotrivanju odnošajev in vplivu na slabo trgovinsko in obrtniško razmerje. Vse, kar vidite pri imenovanih društvih, vas peče in bode, a to, kar je za trgovino in domačo obrt v resnici škodljivo, to ste prezrli večinoma vse.

Količega kvara je za obrtnike n. pr. trdka „Angleško skladišče“ v Ljubljani in Majdlingska čevljarska zaloga ravno tam! Omenjeni dve tuji trdki, za katerima stojе Židje, sta v največji kvar trgovcem z manufakturno, usnjarjem, oz. usnjarskim zalogam, krojačem in čevljarjem v Ljubljani in na deželi. In kaj sta rekla k temu gg. govornika na trgovinsko-obrtniškem shodu Tuma in Železnikar, ta zastopnik socialnodemokratskih delavcev in obrtnikov? Nič in nič!

Ako bi se v zadružnih in konsumnih društvih prodajala tudi izdelana obleka, obvalo itd., bi se to lahko izvršilo pri domačih delavcih, kateri močno in solidno delajo. Konsumenta stane manj, kakor ga je stalo poprej, ko je kupil blago za obleko pri trgovcu in vzel krojača na dom, poleg tega pa zaslužek za izvršitev dela ne gre na ptuje, kakor pri zgorej omenjenih tvrdkah in menda tudi pri trdki Gričar & Mejač, ampak ostane doma, od njega se živi domačin, pa ne ptujec.

Gospodov trgovcev in večjih obrtnih podjetnikov pa tudi to ne bode v oči, da je na deželi, v trgih in mestih, trgovcev, kramarjev in kramaric, kateri nimajo nikake trgovinske izobrazbe, a so si nekateri pridobili za krajevne in stanovske razmere ogromnega premoženja, po 50—80 000 gld. Kaj pa ima od svojega truda in dela mali obrtnik? — Koliko je teoretično in praktično dobro izvežbanih malih obrtnikov v mestu in na deželi, a ne morejo poleg vse svoje marljivosti nikamor do boljšega blagostanja se popeti. Koliko je pa nasprotno na deželi bogatih trgovcev, ki so bili hlapci in deklet, a so premenili svoj stan, postali trgovci in so brez vsakih ved prišli do premoženja!

Po tem malem prevdarku smo pač videli, kolike koristi je bil za nas male obrtnike shod trgovcev in obrtnikov v Ljubljani. — Da, koristil nam je, kajti jasno nam je, kdo nam je prijatelj, kam se obračajmo, kje iščimo pomoči.

„V družbi in slogi je moč!“ to bodi naše geslo. Somišljenike pa prosimo, da s podukom med obrtniki pripomorejo k našemu združenju in vresničenju naših teženj. Če se smejo združevati trgovci, zakaj bi se ne smeli združevati mi, mali obrtniki, v obrambo svojih interesov?

Iz Metlike, 26. aprila. Boj zoper gospodarsko organizacijo, to je sedaj parola kranjskih liberalcev. Janez z Visokega je pač tega mnenja, da mu je to za zdaj še najtrdnjša opora pri somišljenikih — zato je spravil na dnevni red konsumno vprašanje. Ko ga niso več marali Gorenjci, vrgel je svoje oči sem doli — kjer vince z gore greje srce. Tu organizuje svojo gardo. Bodi, naj se borijo kapitalisti, ako vidijo, da so gospodarstva društva njihovim mošnjikom res v škodo, ali branijo naj se v tem boju vsaj s poštenim, človeku dostojnim orožjem! Toda dr. Tavčarjevi „jogri“ v Metliki so začeli zadnji čas že uprav zverinski delati proti našemu nedolžnemu kmetijskemu društvu. Ni jim zadosti, da so tožili že pri „duhovski in deželski gosposki“ — enkrat celo brzojavnim potom. No, za odgovor so povsod dobili prav grenek „Blamažcušpajs“. Trosijo pa še vedno med ljudi, bodisi ustno ali pa po umazani ljubljanski trobenti „Slov. Narodu“, stvari, katerih niti sami ne verjamejo. Ko bi se hoteli mi maščevati in osebnosti na dan vlačiti, kako lahko bi povedali „širnemu svetu“ n. pr. o velikonočnem potresu pri trgovcu Skušku, ali o slovečem boju med „Rokelnom in Mančitom“, ali kako je trговец Rajmer pred par tedni gosp. kapelana odpuščanja prosil itd., toda tega ne storimo, ker ne spada k „stvari“. Ker so pa naši metliški trgovci liberalci, torej svobodoljubni, pokažimo, kako oni umevajo svobodo.

Neki star, reven krojač je imel že več let s svojo malo družinico prosto stanovanje v neki mestni hiši, nekaki bolnišnici, kjer je po potrebi stregel bolnikom in po možnosti izvrševal svojo obrt. A kaj se zgodi? Naši usmiljeni mestni očetje izpodili so ga iz stanovanja in hitro „po bobnu“ razpisali službo s ponudbo prostega stanovanja. In zakaj? Samo zato, ker se je oni revež, ne da bi bil vprašal metliške trgovce, predrznil, vpisati se v kmetijsko društvo, da bi malo lože shajal, kot dosedaj. Splošno nevoljo in ogorčenost je povzročil med poštenimi meščani ta drakonski sklep občinskega gospodarskega sveta, v katerem sedita slučajno trговец Govanec in klobučar Trček, ta pred kratkim še tako vneti in zvesti prijatelj dr. Kreka in nasprotnik kapitalistov. Res, žalostno, da se poslužujejo liberalci že tako surovih sredstev v dosego svojega namena. Tako nekako delajo pač le še Židje na Mažarskem in v Galiciji. Rado vedni smo, kaj poreče k temu oni usmiljeni Sa-

marijan, ki je nedavno v „Slov. Narodu“ tako ginljivo opisoval bedo in revu onega „slovečega“ siromaka v Šmartnu pri Litiji. Kaj poreče naš ponižni sluga liberalne misli, kateri je na shodu v Krškem toliko govoril o svobodi, sam pa s svojimi pristaši ne privoščil drugemu niti trohice svobode. Živela šepava misel svobodna naših svobodoljubnih svobodomislecev!

Z Goriškega, 22. aprila. (Goriški deželni zbor.) Znano je, da je delovanje našega deželnega zbora odvisno od različnih činiteljev. Jeden sam glas omogočuje često zborovanje in vpliva lahko na smer deželnozborskega delovanja. Zato je pa jako težko ustvariti jasno sliko o položaju v deželnem zboru in zato Vam nisem tudi toliko časa nič poročal o njem. Vsekako čuti pa vsakdo v deželi, da stoje naši poslanci, ovažujé premembo načelstva, pred zelo važnim, mogoče najvažnejšim trenutkom ne le sedanjega zasedanja, temveč vse šestletne deželnozborske dobe. Razumljivo je radi tega, da je vse one, kateri zasledujejo delovanje naših poslancev in se sploh bavijo s politiko, zelo vznemirila vest, katero je objavila tukajšna „Soča“ in po nji drugi slovenski in nemški listi, da je nastal med slovenskimi poslanci razkol.

Da se utolaži naše ljudstvo, nam je poročati iz najkompetentnejšega vira, da je ona vest popolnoma neosnovana. Med goriškimi poslanci vlada popolna jedinstvo. Glede na to, ali se imajo udeležiti slovenski poslanci javnih sej ali ne, ni najmanjše razlike med njimi. Sploh pa izjavljamo, da je vladala in vlada v slovenskem klubu goriških deželnih poslancev najlepša sloga.

Da pa naše občinstvo še bolj utrdimo v prepričanju, da je res tako, kakor smo poročali, navedemo tu razloge, kako in zakaj je prišla „Soča“ do tega, da je hotela zažgati v tem važnem trenutku tempelj naporne delovanja slovenskih poslancev. In tudi v tem oziru naj nas vodi le resnica in objektivnost.

V nedeljo dne 16. t. m. je predlagal pri občnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ član nadzorstva imenovanega zavoda, prof. Berkuč, naj bi se razpravljalo vprašanje, je li prav ali ne, da imata oba denarna zavoda v Gorici, osnovana na različni podlagi in z različno smerjo, jednega ravnatelja. Pripoznavši vse vrline dosedanjega ravnatelja, posebno na finančnem polju, navel je svoje stvarne razloge, kateri ga v to silijo, ne da bi bil pri tem niti z najmanjšo besedico žalil dosedanjega ravnatelja. Zdi se, da je gosp. ravnatelj dr. T. smatral to kot nekako nezaupnico, zato je odločno reagiral proti navedenemu predlogu in gosp. A. Gabršček mu je po svoje sekundiral, na kar se je volitev mirno vršila. To je g. A. Gabrščka tako razburilo, da je zadevo, katera bi bila morala ostati v interesu označenega denarnega zavoda med štirimi stenami „Goriške ljudske posojilnice“, po svoje zavil, v „Soči“ objavil in na večer pri „Sokolovi“ veselici pretil in grozil: „Kocka je padla, sedaj začneva pa jaz in dr. T. delovati na svojo roko.“

Uverjeni smo, da ne zgrešimo prave poti, ako trdimo, da je iskati vir označenega vznemirjujočega članka v „Soči“ v razburjenosti imenovanih dveh gospodov. Voilà tout!

Politiški pregled.

Le še davka! Letos pride v delegacijah avstrijska vojna uprava z novimi zahtevami, ki bodo precej globoko zopet pokukale v žepe davkoplačevalcev. Povišati hočejo častniške plače, pomnožiti stalno vojsko za jeden kor, povišati število vojaških oddelkov, pomnožiti topničarstvo in uvesti nove topove za hitrejše streljanje. Vse skupaj bode stalo do 100 milijonov gl. Od teh se zahteva precej letos 20 milijonov. Slovenski zastopnik naj v delegaciji ne žrtvuje, kakor se je doslej tolikokrat že zgodilo, novcev in krvi našega naroda za prazen nič, samo za dobrovoljni pogled tega ali onega ministra!

† **Karol grof Hohenwart**, Dne 26. aprila zjutraj ob 5. uri je umrl na Dunaju za otrpnjenjem srca Karol grof Hohenwart, nekdanji slovenski državni poslanec, posestnik grajščine Ravne pri Postojini. Bil je l. 1860. deželni predsednik v

Ljubljani, l. 1871. ministerski predsednik in obetalec slovanske zore v politiki, pozneje dolgo časa vodja kluba katoliških poslancev in včasih tudi slovenske skupine, od zadnjih volitev pa član gosposke zbornice. Pokojnik je bil plemenita duša. Vplival je na razvoj slovenske politike, ker mu je bil kanonik Klun desna roka.

Na Tirolskem se nadaljujejo dogovori za radi avtonomije za južne Tirole.

Istrske laške poslance je okrcal milanski list „Secolo“. Očita jim, da prestopajo meje dovoljene samoobrambe in da imajo Slovenci pravico, govoriti v dež. zboru v svojem jeziku, kakor govore Italijani v tirolskem zboru.

Zopet nov dar madjarski samoljubnosti. Višji krogi vsaki mesec poklonijo kak dar Madjarom, da poprej pridemo do popolne ločitve Ogrske od Avstrije. Odslej bode namreč vsakikrat, kadar bode cesar bival v ogrski prestolnici, odhajal tjakaj tudi minister za vnanje stvari s potrebnim številom uradnikov, da bode tam reševal zadeve avstrijske vnanje politike. V Budapešti se bodo ob takih časih vršila tudi diplomatska vsprejemanja, ker se bode z Dunaja tja preselila večina poslanikov.

„Proč od Rima!“ Tudi knezo škof v Tridentu, Valussi, je izdal pastirski list proti gibanju proč od Rima. Isti se glasi jednako, kakor oni skupnega episkopata, a pridodan mu je uvod, v katerem je rečeno, „da gre to za otročjo demonstracijo v političke in narodne svrhe, da, zvestobo državi hočejo prelomiti; v ta namen igrajo brezvestno igro z najvišjim, kar ima človek — z vero.“

Domače novice.

Osebnosti. V Ljubljani je dne 23. aprila umrl upokojeni višji sodni svetnik Karol Pleško. Kot uradnik se ni izneveril svojemu narodu. — V Tolminu je dne 22. aprila umrl bivši tolminski župan in deželni poslanec Josip Devetak. — V Ljubljani je dne 26. aprila umrl mlad nadarjen pesnik Karol Kette. Pobralla ga je sušica. Pisal je tudi za naš list. Govorili bomo o njem, ko izidejo njegove pesmi, katere je na smrtni postelji prodal v podporo visokošolcev. Blaga duša, počivaj v miru! — Umrl je v Ljubljani včeraj slavni zdravnik dr. Mader, bogat, a jako plemenit človek.

Občinske volitve v Ljubljani. Našemu uvodnemu članku dostaviti moramo še, da so v ponedeljek dne 24. t. m. pri volitvi tretjega razreda dobili opozicijski kandidati 443, liberalci 582 in nemški nacionalci 173 glasov. Treba je bilo ožje volitve, ki se je vršila v torek. Za združeno opozicijo, ki še ni poznala svojih vrst, bilo je težko, jih čez noč zopet zbrati, vendar so pri ožji volitvi dobili njeni kandidati 477 glasov, liberalni 714, za kar se imajo zahvaliti socijalno-demokratskim železničarjem. Za združeno opozicijo je ta prvi uspeh časten, ker se je morala boriti proti trem strankam, in nasilstvu onih, ki imajo moč. Z mnogimi pooblastili, ki so bila prvi dan dobra, pri ožji volitvi naši volilci niso mogli več voliti. Volili so pristaši narodne stranke proti volji volilk. Niti možem se ni pustilo voliti za svoje žene, češ „je že volila!“ Veliko žensk pa je dalo že pred meseci pooblastila narodni stranki, ki jim je zatrjevala, da bomo letos zopet „skupaj mahnili“. V volilnem lokalu so nasprotniki razvili živahno agitacijo, opozicijskim volilcem so trgali glasovnice iz rok, dočim je opoziciji nedostajalo agitatorjev. S pretepi se je hotelo delati mnenje volilcev in s psovskami, kakor „Škof je svinja in goljuf“ delali so „narodni agitatorji“. K vsemu temu pridružila se je še nejavnost skrutinija. Proti volitvam uročila bode opozicija protest! — II. razred je volil v sredo. Opozicijski kandidati so dobili: Vencajz 196, Peterca 183, Sušnik 183, Wester 182; magistratni kandidati pa: Hribar 479, Šubic 469, dr. Tavčar 468, Požar 466. Nemški kandidati so dobili od 188 do 185 glasov. — Žalosten boj se je bil včeraj. Slovenski stranki sta v I. razredu toliko močni, da le s skupnimi močmi moreta častno premagati Nemce. Letos sta stali druga proti drugi po krivdi voditeljev narodne stranke.

Vsuh tega boja je bil, da so nemški kandidati v slovenski Ljubljani prišli v ožjo volitev s kandidati narodne stranke. Ali je tega treba? Ko bi v narodno-naprednih vrstah ne bil tolik strah pred „klerikalci“, ne doživela bi tega Ljubljana. Kandidata slovenske opozicije sta dobili glasov: dr. Sušteršič 97, Pollak Karol 94, kandidat Bleiweis je dobil 225 glasov, kandidat Grošelj 222, nemška kandidata: Baumgartner 149 glasov in Dzimski 146 glasov.

Lopovstvo v „Zvezdi“. Zadnjo soboto, ko je naš somišljenik čast. gosp. Koblar mirno šel od obeda domov, napadel ga je nenadoma ob tri četrt na jedno uro v „Zvezdi“ Malovrh, urednik „Slovenskega Naroda“, obsul ga z najgrjimi psovskami in potem začel mahati po njem s pestjo. Koblar se je umikal in udarce pariral z roko, da ga napadalec ni zadal na obraz, kamor je merila njegova pest. Ves čas Koblar ni znil besedice in po napadu zopet mirno odšel svojo pot. S tem junaškim činom je pokazal Malovrh „Narodovo“ kliko, kateri on narekuje politiko, v pravi luči. Tudi ljubljanski trgovski odbor je lahko ponosen na svojega sočlana, kajti tako besne surovosti niso zmožni niti konjski hlapci, kadar so pijani. Malovrh ni bil pijan, pač pa je bil znabit najet od tiste „Narodove“ klike, ki mu je v svojem glasilu dovolila, pobahati se, da je na cesti surovo napadel duhovnika Koblarja. Pošteni Ljubljančani pa ta zlodejski čin tem bolj obsojajo, ker vsi Slovenci poznajo Koblarja kot jednega najbolj delavnih mož za narodno stvar in na znanstvenem polju.

Pri koritu. Znan je sklep ljubljanskega občinskega sklepa, da noben občinski svetnik ne sme biti podjetnik pri delih mestne občine in da ne sme prejemati nobenih plačil od mesta. Zato si pa mestni očetje delijo dohodke tako-le: G. A. Klein izvršuje tiskarska dela za mesto, g. J. Gogola ima notarska dela pri Mestni hranilnici in regulacijskem načrtu, g. J. Plantan istotako, g. dr. Tavčar je advokat Mestne hranilnice, g. J. Turk in g. E. Predovič imata mestne vožnje, g. Svetek ima remuneracijo pri Mestni hranilnici, g. dr. Požar je ravnatelj Mestne višje dekliške šole, g. Žužek dobiva remuneracijo za inženirska dela občine, g. podžupan dr. Bleiweis baje dobiva dijete, kadar župana ni doma, in gospod župan Hribar je zavaroval mestna poslopja pri svoji banki. Ali niso to čedne razmere?

Češki turisti. Dne 4. maja se popelje 60 čeških turistov iz Prage skozi Ljubljano v Dalmacijo, Črno goro, Hercegovino in Bosno. Na potu nazaj v domovino obiščejo Zagreb in našo belo Ljubljano. Semkaj dospejo na binkoštno nedeljo dopoldne ob 12 uri 41 minut. Od tod se odpravijo binkoštni ponedeljek v Postojnsko jamo, popoldne pa pridejo ob treh zopet v Ljubljano ter jo zapuste šele v torek opoldan z gorenjskim vlakom. Naše vrlo „Slov. plan. društvo“ se že pripravlja, da mile brate Čehe dostojno sprejme, in da jim bo bivanje med nami kolikor mogoče prijetno.

Dr. Krek — na Nemškem. Dr. Krek je pohitel na Nemško v Sodingen, da je ondotnim slovenskim, češkim in poljskim delavcem pridigoval v njih materinih jezikih ter z njimi opravil velikonočno spoved. Dne 23. aprila je bila slovenska pridiga. Istega dne je bilo zvečer tudi zborovanje slovensko-češkega delavskega društva kojega se je tudi udeležil dr. Krek. Ondi je nad 400 Slovencev.

Osebnostna svoboda gre v Ljubljani v cvet. „Narod“ se jezi, da je „Katoliška bukvarna“ odslovila g. Bahovca, ker je ostentativno volil liberalce. Pa res čudno, da bi klerikalci ne volili liberalcev!

Pogoji in program romanja Slovencev v Sveto deželo. 1.) Romanje v sveto deželo se bode vršilo, ako se začasno zglašijo približno 500 romarjev. Da bode mogoče za popotovanje potrebno pravočasno oskrbeti, naj se romarji pri svojih župnikih zglašijo vsaj do 31. maja. Na pozneje oglašene se ne bo moglo ozirati. Izpolnjene zglasnice naj p. gg. župniki takoj dopošljejo odboru v Ljubljano. — 2.) Sprejemajo se samo moški romarji. Razmere in bivališča v

Jeruzalemu niso še toliko urejene, da bi se zamogle tudi ženske v večjem številu romanja vdeležiti. — 3.) Romanje v sveto deželo priredi sicer Ljubljanska škofija, vendar pa se vabijo k tej vdeležitvi tudi Slovenci iz sosednjih škofij. Č. gg. sosednjih vladikov se vabijo, da zaosnujejo posebne podobore, kateri naj stopijo v zvezo z osrednjim odborom v Ljubljani in na ta način pospešujejo zglastev romarjev. — 4.) Cena za popotovanje znaša v prvem razredu 170 gld., v drugem razredu 130 gld. Vdeleženci plačajo precej pri zglastitvi 10 gld. pristopnine, preostalo svoto pa v enem ali dveh obrokih vsaj do konca junija. Na železnici bode vdeležencem prvega razreda drugi vozni razred, in vdeležencem drugega razreda vozovi tretjega razreda na razpolago. — 5.) Ako kdo pozneje od nameravanega popotovanja odstopi, zapade pristopnino 10 gld. Druga vplačana potnina pa se mu vrne, ako se zglasti mesto njega drug romar. V slučaju resnično dokazanega zadržka se mu bode potnina po končanem popotovanju vrnila, ako se bode kazal kak prebitek. — 6.) Za vplačano svoto preskrbi odbor romarjem vožnjo iz Ljubljane v Jeruzalem in nazaj v Ljubljano z vso hrano, pijačo in prenočiščem, oskrbi vodnike, darila itd. Romarji nimajo med potom nikakih stroškov, razun kar hoče vsakteri za nakup spominkov, za kak izlet izven programa i. t. d. potrošiti. Iz svojega bivališča v Ljubljano k skupnemu vlakcu in potem po dovršenem romanju iz Ljubljane zopet na svoj dom potuje vsakdo na lastne stroške. Romarji, slučajno bivajoči ob progi med Ljubljano in Trstom, vstopijo, oziroma izstopijo seveda lahko med potoma. — 7.) Potovanje se bode vršilo prve dni meseca oktobra in bode pri ugodnem vremenu trajalo približno 21 dni, in sicer vožnja iz Ljubljane preko Trsta do Jafe 7 dni. Iz Jafe v Jeruzalem, bivanje v Jeruzalemu in okolici (5 dni) in nazaj v Jafu 7 dni, iz Jafe nazaj do Ljubljane 7 dni. Izlet iz Jeruzalema v Nazaret in k Jordanu ni radi obilnega števila romarjev v skupnem programu. — 8.) Ker romanje nima namena, da bi se kdo s tem okoristil, sodelujejo vsi odborniki brezplačno. — 9.) Vsak romar dobi brezplačno knjižico s popisom sv. krajev, katera mu služi ob enem tudi kot molitvenik. Nadalje dobi vsakteri romar legitimacijo, katera mu služi v potrdilo, da je ud romarske družbe. V Ljubljani, dne 17. aprila 1899. Odbor.

Sestanek primorskih deželni poslancev. „Edinost“ je iznenadila zadnji ponedeljek Ljubljance z nastopnim važnim poročilom: Na poziv predsedništva hrvatsko-slovenskega kluba na dež. zboru istrskem zbrali so se danes v Trstu hrvatsko-slovenski deželni poslanci Istre, Trsta in Goriške, da se posvetujejo o političnem položaju na Primorskem ter da se zložijo za skupno postopanje v dosego skupnih ciljev. Navzoči so bili za Goriško: dr. Anton Gregorčič, prof. Ivan Berbuč, grof Alfred Coronini, Blaž Grča, Anton Klančič, Anton Muha, dr. Aleksij Rojic, dr. Henrik Tuma; za Istro: prof. Vjekoslav Spinčić, Slavoj Jenko, Josip Kompare, Šime Kvirin Kozulić, dr. Matko Laginja, prof. Matko Mandić, dr. Dinko Trinajstić in dr. Mate Trinajstić; za Trst: Ivan Nabergoj, Fran Dolenz, Ivan Goriup, Alojzij Goriup, Fr. Kosec in Iv. Marija Vatovec. Zborovanje se je vršilo v prostorih „Delavskega podpornega društva“ ter je trajalo od 10. ure zjutraj do poldruga popoldne. O vseh predlogih se je živahno razpravljalo ter so bili vsi zaključki jednoglasno vsprejeti. O sklepanju so izdali združeni poslanci nastopni komuniké: Povodom izstopa slovensko-hrvatskih deželni poslancev iz deželnega zbora istrskega sešli so se slovensko-hrvatski deželni poslanci iz Istre, Trsta in Gorice dne 24. aprila 1899 v Trstu. Konstatovali so, da je onemogočeno zastopnikom večine prebivalstva na Primorskem sodelovanje v deželnih zborih ter da že to dejstvo jasno dokazuje neznosno stanje, v katerem se nahaja slovensko-hrvatski narod na Primorskem. Soglasno so 1. najodločneje obsodili postopanje in vedenje vladajoče italijanske stranke in c. kr. vlade nasproti Slovencem in Hrvatom na Primorskem; 2. sklenili skupne korake v skupno obrambo in v to svrhu; 3. izvolili stalni ožji

odbor, sestojč iz deželni poslancev vseh treh primorskih kronovin.

Zapomnimo si! Opravičeni zahtevi slovenskih štajarskih deželni poslancev, da naj se v Št. Juriju ob južni železnici ustanovi slovenska meščanska šola, se rogajo nemški listi in jo imenujejo „pervakische Langfingerbestrebungen“. Pravijo, da Nemci nikdar ne bodo v to dovolili, ker je Št. Jurij preblizu nemškega Celja. V Ljubljani bi Nemcem take ljubeznivosti lahko vračali, ako bi bili Slovenci pametni. S tem bi zahteve slovenskih štajarskih deželni poslancev dobile nekoliko zaslombe, ker bi se Nemci bali, pri vsaki priliki dokazovati Slovencem, da so na Štajarskem brezpravni. Pa tudi štajarski Slovenci bi se mrcali močnejše oglasiti s klicem: Proč od Gradca!

Slovenski goriški deželni poslanci so skupno zapustili deželni zbor in tako zopet ustavili stroj, katerega bi Lahji radi gonili v svojo korist. Čemu naj Slovenci sede v zboru? Ali zato, da Lahji že 30 let odklanjajo vsaki predlog, ki bi Slovencem prinesel količjak pravice? Dasiravno je dežela po večini slovenska, Lahji niti tega ne dovolijo, da bi bil stenografični zapisnik dež. zbora dvojezičen.

Iz Kranja se nam poroča. Dne 25. aprila je bil surov pretep v neki tukajšnji gostilni. Dva sta bila ranjena na glavah, gostilničarju F. Rozmanu iz Mavčič so pa pod kolenom prerezali žilo, da mu je kri s curkom tekla. Na večer so ranjenca vsega bledega odpeljali domov in ni gotovo, da bi okreval.

V Gorici so zaprli Lahona Kodermaca, ki je bil načelnik društvu „Lega della gioventù friulana“. Mož je gotovo slovenske krvi, Lahji bi mu pa radi pomagali, da bi ušel v Rim. Društvo še ni razpuščeno!

Popravek. Na podlagi § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da z ozirom na notico „Ravnateljstva svoboda“, ki se nahaja na strani 97. v letošnji 15. številki „Slovenskega Lista“, priobčite na zakonito predpisanem mestu nastopni popravek: Ni res, da bi bil podpisani v obrtno strokovno šolo vpeljal tudi obrt pobiranja pooblastil za občinske volitve ljubljanske; ni res, da bi bil dobil kako pooblastilo od katerekoli strokovne učiteljice; zategadelj tudi ni res, da bi s tem izrabljaj svoj ravnateljski vpliv. V Ljubljani 17. aprila 1899. Ivan Šubic, c. kr. ravnatelj obrtnih strokovnih šol.

Slovenec oškodovan. Deželno predsedstvo v Trstu je prepovedalo uvažanje goveje živine v Trst in je to prepoved objavilo v uradnem glasilu „Osservatore Triestino“. Slovenec Ivan Kraševac, kateri še tega lista ne pozna in tudi prepovedi bral ni, je kupil na Hrvatskem 24 volov in je dobil v Karlovcu potrebne zdravniške certifikate za nje. Ko prižene Kraševac vole v Trst, mu jih je tam oblastvo vzelo (konfisciralo) in prodalo v prid erarju. Sodnija kaznivala je slovenskega kupca na 100 gld. denarne kazni in na izgubo 1989 gld., katero je oblastvo iztržilo za vole. Je-li to pravično? Zopet lep dokaz, kako da se godi našim milim bratom na Primorskem. Ni-li vladi noben slovenski časnik znan, v katerem bi priobčevala za ljudstvo tako važne ukaze?

Srečna lovca. V revirju g. Perlesa v Žireh na Gorenjskem padlo je te dni jedno jutro pod puško devet divjih petelinov. G. Perles in g. Vetter sta ubila vsak po štiri in neki drugi gospod jednega. Takega rezultata še ni bilo nikdar pri lovu na to divjačino. Lovski revir v Žireh je g. Perles povzdignil do nenavadne polnosti in želeli bi bilo, da bi bili v tej zadevi vsi najemniki lovov tako požrtvovalni.

Iz Selške doline se nam piše: S slastjo smo prebirali poročila o shodu konsumentov in shodu kramarjev v Ljubljani. Iz naše doline je bilo na prvem shodu več dobro nabrušenih svedrov, ki izvrstno vrtajo, na shodu kramarjev pa nekaj nasprotnikov „dr. Krekove šare“. Dve reči sta nas v časnikih posebno zanimali, kateri bomo natančneje zasledovali. „Slovenski List“ je poročal o nekem gorenjskem oštirju, ki je bil na shodu kramarjev kot nasprotnik petijota, da je pa potem povedal, kako živahno on sam toči petijot. Ali je morebiti iz naše doline?

„Slovenski Narod“ je pa prinesel jako površno poročilo. Neki nasprotnik svedrcev iz naše doline je bil tudi na shodu in je govoril. „Narod“ je pa, ali pozabil prinesiti njegov govor, ali je bil govor predolg, da ni mogel s pomočjo tiska med svet. Dopisnik iz naše doline je že večkrat pisal v „Narod“, da pri nas nista dve stranki. Vprašamo zdaj, ali sta, ali nista? Ali sta samo lokalnega pomena?

Okrajno sodišče v Ljubljani se skoro preseli na Prusko. Tako se nam zdi, ker sicer bi strankam nemščine ne vsiljevalo na vse pretege. Slovenske stranke, ki pridejo v eksekucijo, okrajno sodišče še s slovenskimi odloki ne osreči. Radovedni smo, če ima v slovenski Ljubljani sodišče dotične slovenske tiskovine, zato smo v ta namem storili potrebne korake.

Z Mute se nam piše: Preteklo nedeljo, dne 23. aprila, ustanovila se je v Marnbergu podružnica „Delavskega podpornega društva v Celju“ za ves marnberški okraj. Delavcev je privrelo od vseh strani toliko, da so bili prostori v narodni gostilni na Stari pošti polni. Ob 5ih popoldne otvoril je shod pooblaščenec glavnega društva gospod Andrej Keček, pozdravil zbrane delavce ter pojasnil namen shoda. Potem se je volil predsednikom Egidij Ciglar, kovač na Muti. Izvoljenec se je v lepih besedah zahvalil za skazano mu zaupanje in čast ter podelil besedo Andreju Kečku in Josipu Somreku, katera sta, prvi v slovenskem, drugi v nemškem jeziku, prebrala in raztolmačila pravila nove podružnice. Z velikim zanimanjem so poslušali delavci pojasnila ter jih navdušeno odobraval. Med zborovalci bilo je tudi nekoliko socijalnih demokratov, kateri pa so se prav pošteno obnašali. Ko so bila pravila razložena, volil se je sledeči odbor: Karol Wrus, prvomestnik, Jakob Bučinek, blagajnik, Fran Steinberger, tajnik, Fran Smolar, Miha Jamnik in Andrej Keček, odborniki. Kot namestniki bili so voljeni: Egidij Cigler, Josip Šavc in Arminij Lakner. Med delavci je vladalo velikansko navdušenje za novo podružnico, kar se je posebno jasno pokazalo v tem, da je že prvi dan se dalo vpisati 91 udov, med njimi dva ustanovnika, ki sta precej položila vsak po en petak kot prvi rok ustanovnine. Nova podružnica je že pripravila dve bralni sobi, eno na Muti, drugo v Marnbergu. Slava zavednim in neustrašenim slovenskim delavcem!

Romanje k sv. Jožefu v Ricmanje pri Trstu. V spomin 150letnice, kar se je pričela v Ricmanjih božja pot, bode v dneh 5., 6. in 7. maja v ondodni cerkvi sv. Jožefa slovesna tridnevna pobožnost. Govore bode imel g. kanonik Kalan iz Ljubljane, pontifikalno mašo bode pa v nedeljo ob 10. uri služil tržaški škof.

Tele s 6 nogami je na trg pripeljal kmet F. Šorli iz podmelške fare v Gorico. Štiri noge stoje kakor navadno, 2 ima pa tele zgoraj na sprednjem delu života, in ena izmed teh dveh je večja ko druga. Tele je zdravo in čvrsto kakor druga normalno raščena žival. To kravo s tetom je kupil neki posestnik iz Idrije pri Bači.

Nevarne smodke. Po eksplodujočih cigaretah so prišle na vrsto smodke. V Trstu je te dni nekemu redarju eksplodovala smodka za 2½ novč, ko jo je držal v roki. Izvedenci so izjavili, da bi redarja zadušilo, da je imel v usodnem trenutku smodko v ustih, toliko plinov se je ob eksploziji razvilo.

Društva.

Šišenska čitalnica priredi jutri ob lepem vremenu izlet na Šmarno goro.

Odbor akad. tehn. društva „Triglav“ se je za poletni tečaj sestavil tako-le: Predsednik stud. iur. Rasto Pustoslemšek, podpredsednik stud. iur. Pavel Glaser, tajnik stud. iur. Bogumil Senekovič, blagajnik stud. iur. Vekoslav Gregorič, knjižničar cand. phil. Ivan Koštijal, gospodar stud. iur. Miloš Vehovar, odbornikov namestnik stud. iur. Fran Žiher.

„Črevljari baron“, burka v 3 dejanjih s petjem in godbo, uprizori „Celjsko pevsko društvo“ na občno zahtevanje v nedeljo dne 30. aprila, na korist „Katol. podpornemu društvu“ v Celju.

Najnovejše vesti.

Dopolnilna volitev v I. razredu se ravno kar vrši. Volilni odbor združene mestne opozicije je izdal sinoči v „Slovenca“ oklic, da naj se opozicijski slovenski volilci ožje volitve popolnoma vzdržijo. Nevarnosti ni nobene, da bi zmagali Nemci sami, pa tudi ko bi nevarnost bila, zelo dvomimo, da bi bili liberalci šli prositi pomoči grozno črtene „klerikalce“. Zdaj se bi jeta liberalna zaveznika deželne zbornice sama. Ako bi bili krščanski Slovenci tako malo narodni, kakor so liberalci, poslali bi danes lahko v občinski svet Dzimskega, na isti način kot so poslali „Narodovci“ dr. Schafferja v deželni šolski svet. Utemeljili bi lahko svoj korak z istimi gospodarskimi razlogi, kakor „Narodovci“ svojega in še boljše. Vender tega niso storili. To je plemenito in hvale vredno, da niso dali prostora cvetovi in tako strmoglavili Hribarja, ki je rekel, da odstopi, kadar pride v občinski svet prvi Nemec. Do tega koraka jih tudi ni moglo pripraviti podtikanje „Naroda“, ki je trdil, da je dr. Šusteršič dr. Suppanu ponudil kompromis. Jednako moško bi bil pač moral ravnati glede zveze z Nemci dr. Tavčar, ako bi bil narodnjak. Ljubljanska mestna opozicija ima čiste roke in čisto srce.

Z Goriškega smo prejeli danes zopet dopis. Kakor prvi dopis, tako tudi tega priobčujemo brez svojih opazk. Dopis se glasi: „Narod“ od srede je priobčil zopet kaj čudno novico iz Gorice. Pravi namreč, da politično društvo „Sloga“ je v zadnji seji obrčalo g. Gabrščka, vsled česar je ta izstopil, za njim pa, da je šel edini — gosp. dr. H. Tuma. Tudi sta državna poslanca gg. dr. Anton Gregorčič in grof Alfred Coronini kupila Obizzijevo tiskarno, kjer bosta tiskala novo glasilo „Sloga“, da se goriška dežela reši takó tega preklicanega Gabrščka. To je „Narodova“ raca. Deželni poslanec in odbornik g. dr. Tuma je izstopil iz „Sloge“ že v decembru; za njim je izstopil g. Gabršček, in sicer kake tri tedne pred zadnjo odborovo sejo. Odbor „Sloge“ ni imel vzroka gosp. Gabrščka obrčati za 9letno neutrudno delovanje, marveč je ta korak obžalovaje sprejel na znanje. — Obizzijevo tiskarno je pa kupil konzorcij „Primorskega Lista“. Naravno je, da vsak list želi, če le mogoče, lastno tiskarno, in to se je posrečilo tudi „P.L.“ Zategadel pa še ni potreba, da bi prišli tudi nad nas Goričane ljubljanski odnosi, marveč „Soča“ in „Primorski List“ lahko delujeta vsopredno, kajti prostora je za oba dovolj, male difference, ki so povsod mogoče, se pa dajo poravnati.

Stalni ožji odbor primorskih deželnih poslancev, ki se ima baviti s položajem po sklepu shoda od ponedeljka, je sestavljen tako: za Goriško: Alfred grof Coronini in dr. Ant. Gregorčič; za Trst: Al. Gorjup in Franc Kosec; za Istro: dr. M. Langinja in Vek. Spinčič. Kakor poroča današnja „Soča“ imel je včeraj v Trstu izvrševalni odbor svojo prvo sejo, v kateri so sklenili popolno solidarno postopanje vseh slovanskih poslancev treh deželnih zborov ter so se formulovali tudi postulati, katere se ima postaviti vladi in italijanskim večinam kot pogoj, da se popolnoma izpolnijo, ako se hoče, da bodo naši poslanci sodelovali.

Častnim kanonikom metropolitanskega kapitelja v Gorici je imenovalo Njegovo Veličanstvo preč. gg: Mat. Kravanja, knezonadškofskega kancelarja, Martina Milost, župnika na Placuti, in Ivana Trevisana, dekana v Gradišču ob Soči.

Iz krogov deželnih poslancev se nam piše: V listih beremo, da je minulo soboto istrski deželni glavar galerijo grajal zaradi preglasnega pritrjevanja in grajal časnikarje zaradi krivih poročil. — Naš deželni glavar naj bi opozoril poročevalca „Slov. Naroda“, da je njegov prostor pri poročevalčevi mizi, ne pa, kakor se čestokrat zgodi, da ga vidiš v sredi zbornične sobe med poslanci in celo ob sedežu predsedstva.

Mayerjeva baraka v „Zvezdi“ prešla je v last salezijanskih sotrudnikov. Lastnik jo je velikodušno prepustil temu društvu, ki si bo v Šiški zgradilo dobrodelni zavod.

Ljubljanski gasilci si bodo morali zbrati novo načelstvo, ker je dosedanje načelstvo, obstoječe iz gospodov: Doberlet, Achtsehn, Schantel, Dreise in Rütting odstopilo. Občni zbor bode dne 19. maja.

Meščansko vojašnico v Trnovem kupil je na javni dražbi g. Avgust Dreise za 16.000 gld.

Pred celjsko sodnijo se tistim „nemškim“ Celjanom, ki so Slovence pri zadnji pevski slavnosti obmetavali s kamni in gnjilimi jajci ni nič zgodilo. Vsi so oproščeni.

Zvrševalni odbor desnice bode vlada menda le sklicala po končanem zasedanju dež. zbora češkega. Odboru bode baje predložila načrt jezikovnega zakona ter ga poučila o političnih svojih namerah.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru je včeraj poslanec Schneider ostro prijemal Žide radi umora neke deklice v Polni na Českem. Predsednik ga je trikrat prekinil. Schneider: „Židje so morilci, bomo videli, ako se bodo sodniki tudi dali podkupiti, kakor so se dali ministri“. Schneider je toliko časa ožigosaval Žide, da se je ob splošnem razburjenju morala seja zaključiti.

Štajarski deželni zbor je včeraj s 43 proti 13 glasovi protestoval proti § 14. Tudi deželni glavar je glasoval za protest. Proti so bili slovenski in nemški katoliški poslanci. V imenu Slovencev se je debate udeležil poslanec Srnec. Veliko razburjenja je povzročil s klicem: „Mi ne poznamo nobenega prvega naroda v Avstriji, vsi smo enakopravni!“

Pogreb grofa Hohenwarta se je vršil včeraj ob 2. uri popoldne na Dunaju. Pogreba se je udeležil tudi cesar. Slovenske poslance je zastopal posl. Šuklje. Mrtvaški voz s krsto so prepeljali v Hütteldorf. Hohenwartu se postavi spomenik v poslopju drž. zbornice.

Cesar je imenoval nadvojvodo Frana Ferdinanda generalom konjeništa.

Velikansk vihar je pretekli četrtek opustošil mesto Kirkspille v Ameriki. 400 hiš je porušenih. Po viharju je nastala tema in silen dež se je ulil na razvaline. V mnogih hišah je pričelo goreti. Ponesrečilo se je 1000 oseb. Tudi v mestu Newton se je ponesrečilo 60 oseb.

Deželni zbor kranjski.

V seji dne 25. aprila so poslanci Šubic in tovariši stavili predlog, da naj se ustanovi deželna obrtna komisija za pospeševanje malega obrta na Kranjskem. Poslanec Povše je utemeljeval svoj samostalni predlog glede znižanja pristojbin pri prepisih kmetijskih posestev in predlog se je odkazal upravnemu odseku. Za napravo 12 izvodov kranjskega herbarija se je dovolilo prof. Pavlinu 2200 gld. Dramatičnemu društvu v Ljubljani se je prošnja za brezplačno prepustitev lož odklonila. Poslanec Kalan je predlagal, da naj bi bila l. 1901. v Ljubljani obrtna razstava in posl. Hribar je želel imeti tudi razstavo motorjev. Za dve trtnici v Vipavski dolini in v Vremah se je dovolilo 1250 gld. podpore.

Važna debata se je vnela zaradi osnove realčnega zakona za Kranjsko, o katerem je v imenu upravnega odseka obširno poročal poslanec Šubic. Naglašal je, da ljubljanska realka ne ustreza jednemu delu prebivalstva, ker je učni jezik nemški. Opisal je, kako nasproten je bil uvedanju slovenščine na realki c. kr. deželni šolski svet (v katerega so narodnjaki v zahvalo poslali še dr. Schafferja!). Potreba je, da se tudi na zgornji realki uči kak predmet s slovenskim jezikom, ne samo na spodnji. Razdele naj se dijaki v več skupin. Oba deželna jezika naj sta obligatna predmeta, in spričevala naj se izdajajo v obeh jezikih. Vsakemu učenca bodi na prosto voljo dano, da se uči francoščine ali laščine in, če bo hotel, tudi hrvaščine, ker se tehnikom odpira pot na jug.

Poslanec dr. Schaffer je bil proti zakonu, ker je realka že dovolj storila za slovenščino, ko je dala svetu slavnega pesnika Cankarja, in zlasti je bil proti temu, da bi bila hrvaščina neobligatni učni predmet. Potegoval se je za to, da bi učni jezik na realki določevala učna uprava sama (seveda po nasvetih dež. šolskega

sveta, kjer dominujeta Hein in Schaffer!). Trdil je, da od ravnatelja ljubljanske realke ni zahtevali, da bi moral znati slovenski, in da naj se predloženi načrt, ker je nasproten interesom prebivalstva, vrne deželnemu odboru (kjer pa zopet dominuje dr. Schaffer!).

Poslanec Hribar je osvetil uzornost realke na kateri je ministerstvo uvedlo preiskavo zaradi nečudenih razmer, in kjer ravnatelj v izkazih fabricira Nemce.

Deželni predsednik baron Hein je povedal, da realčni zakon ne bode dobil sankcije, ker ga ne bode predložila deželna vlada v potrjenje. Baron Hein že ve, česa na realki treba.

Poslanec baron Schwegel je Heinu sekundiral, da nemška realka popolnoma zadošča vsem potrebam in da se nemški poslanci specialne debate ne udeležijo, ako se načrt zakona ne vrne deželnemu odboru. (Sumljivo je, da na deželni odbor toliko zida baron Schwegel, kadar se gre za jezikovna vprašanja, kakor da bi bil deželni odbor modrejši od deželne zbornice!)

V seji dne 26. aprila se je nadaljevala debata o realčnem zakonu. Poslanec Šubic je zavračal izvajanja Schafferjeva. Poslanec Lenarčič je predlagal, da naj bi se učila na realki ruščina, a poslanec Hribar mu je ugovarjal, ker bi bila proti temu vlada. In res se je precej potem Hein oglasil odločno proti, poslanec Kalan je pa nato prav toplo zagovarjal ruščino, ki se podučuje tudi po naših vojaških akademijah. Predlagal je poslanec Kalan resolucijo, da naj se v višjih razredih realke po 2 uri na teden podučuje v zgornjih razredih realke krščanski nauk. Dr. Tavčar je govoril contra in rekel Hribarju, ki je za to glasoval: „Mežnar, čestitam!“

Včeraj se je v deželnem zboru takoj pri poveritvi zapisnika oglasil poslanec Kalan. Nemški poslanci so proti njegovemu govoru o važnosti ruskega jezika podali neko izjavo, s katero so hoteli sumničiti poslanca Kalana antidinastičnih namer. Poslanec Kalan se je odločno zavaroval, da bi se avstrijskega mišljenja moral učiti od ljudij, v katerih vrstah stojita Schönerer in Wolf. Ko se je potem deželni glavar spominjal umrlega grofa Hohenwarta, so se nemški poslanci umaknili iz zbornice. Deželni zbor je pokojnikovi vdovi brzojavno izrekel sožalje. — Obširna razprava se je vnela o napravi mostov čez Krko pri Dobravi in Mrsečji vasi. — Proračuni bolniškega, blazničnega, porodnišničnega in najdenišničnega zaklada za l. 1899: Potrebščina bolnice se proračunava na 109.236 gld., to je za 8538 gld. več, nego za leto 1898. Pokritje pa se proračunava na 39.162 gld., in se kaže primanjkljaja 72.548 gld., ki se bode moral pokriti iz deželne zaklade. Potrebščina blazničnega zaklada znaša 80.531 gld., pokritje 12.802 gld., primanjkljaj 67.729 gld. Potrebščina za porodnišnico znaša 9844 gld., pokritje 827 gld., primanjkljaja 9017 gld. Potrebščina za najdenišnico se proračunava na 3598 gld., pokritje na 376, primanjkljaj na 3222 gld. — O samostalnem predlogu poslanca Kalana glede naprave obrtnih sodišč, se je sklenilo izročiti stvar deželnemu odboru, ki naj stopi pred zbornico prihodnje leto zopet s primernimi predlogi.

Zahvala.

Podpisani volilni odbor združene mestne opozicije zahvaljuje se vsem gg. volilcem vseh treh razredov, ki so v ravnokar pretekli volilni borbi svoje glasove oddali za opozicijske kandidate, na njihovi veliki požrtvovalni značajnosti in nevstrašenosti.

Letošnji nevspeh nas ne plaši. Lepo število glasov, ki ste jih združili na naše kandidate, nam je porok, da je bodočnost naša. Ljubljana mora spoznati, da je nadaljevanje dosednjega gospodarstva z mestnim premoženjem mestni ruin. Rešitev Ljubljane pred popolnim gospodarskim in moralnim propadom je naš program.

Zato brezobzirno in energično naprej!

Živeli zavedni slovenski volilci!

Volilni odbor združene mestne opozicije.

„Narodna kavarna.“

Jutri v nedeljo
30. aprila 1899

vojaški koncert.

Začetek ob 8. uri. — Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi 32 (1—1)
z odličnim spoštovanjem

Fran Krapež.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

21 (48—10)

Na vseslovensko
delavsko slavnost!

Išče se posojilo

3000 gold.

po 5% obresti proti sigurnemu zavarovanju na
lepo ležečem hišnem prostoru. — Več se poizve
pri uredništvu „Slov. Lista“. 50 (3—3)

K sezôni

priporočam svojo
veliko izber
otročjih
vozičkov
po
izdatno znižanih
cenah.

garantirano pristna
žima za modroce

najceneje.

Zunanja naročila z naznanilom približne cene
efektujejo se s povzetjem. (48 3—3)

M. Pakič, Ljubljana.

Cerkvena mizarska dela.

Podpisavec izdelujem zlasti **cerkvene klopi**,
spovednice, **okna**, **vrata** in **klečalnike** po
vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela pri-
poročam čast duhovščini in cerkvenim predstojni-
štvom. Zagotovem izvrstno delo in nizke cene. Že
desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo
zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spričujejo
klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu,
Brdu, Goričici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri
Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodichah,
pa spovednica na Holmcu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za
farno cerkev v Čemšenik.

Postavljanje novih klopij v cerkvi traja le
5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,
pošta Domžale.

43 (41—5)

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Zeleznoto vino.

Kemične analize **odličnih stro-**
kovnjakov, kateri so v
železnatem vinu

lekarnarja **Piccoli-ja** v Ljubljani
zmiraj potrdili navedeno množino
železa, so najboljše spričevalo ter
dajejo največje poročstvo za njega
nčinek.

To vino je kaj dobro za slabo
krvne, nerazvne in vsled bolezni
oslabele osebe, za blede, sloke
(suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gl.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino
plačajo p. n. naročniki.

Vaše blagorodje! 20 (15—2)

Pošljite mi s poštnim povzetjem osem polliterskih
steklenic železnatega vina, ker se ob novem letu poslani
dve steklenici rabita z prav dobrim vspehom.

Jožef Černko, župnik.

Vuhred na Štajarskem, 17. januarja 1899.

Slovenci!

Pristopajte

k

„Naši straži“!

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo
stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 53 (2)

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih 35 (10—9)

nagrobni spomenikov

preskrbuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posest-
nikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, so-
lidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najnovejše!

Grobni okviri

Najnovejše!

istotako trdni, kakor kamen, po najnižjih cenah.

Urban Weber nasl.

Zalilog, pošta: **Železniki.**

Na prodaj je več tisoč centov
strešnih skalc (Dachschiefer)

iz lastnih škrlololomov po jako nizkih cenah.

Prevzamem pokrivanje vsakovrstnih stavb,
kakor tudi cerkvâ in zvonikov.

Z odličnim spoštovanjem

Urban Weber nasl.

49 (3—3)

Obrtno naznanilo.

Usojam si uljudno naznaniti, da se od danes
naprej nahaja moje

sobno, cerkveno in dekoracijsko
obrtovanje

v Vegovih ulicah št. 8

pritlično.

(Poleg realke v Seemanovi hiši.)

Uljudno priporoča se naklonjenim naro-
čilom bilježim 37 (10—6)

z velespoštovanjem

J. Terdan,

sobni, napisni in dekoracijski slikar.